

Stichting Behoud Waterland
Overlekergrouw 3
1151CX Broek in Waterland
www.stichtingbehoudwaterland.nl

Broek in Waterland, 10 september 2020

Betr: reactie op concept-RES Noord-Holland Zuid

Geachte leden van het RES-team,

De Stichting Behoud Waterland (SBW) is een groot voorstander van het opwekken van duurzame energie. Wij beseffen dat de energietransitie een complexe klus is. De transitie kan en mag echter niet los worden gezien van de andere maatschappelijke belangen. Daar moet vooral op landelijk niveau naar worden gekeken. In dat opzicht vinden wij het concept niet helemaal geslaagd.

RES-proces

Verschillende organisaties en bewoners hebben met gemeenten geparticipeerd bij het maken van concept-RES-sen. Daarbij is ons gebleken dat lang niet iedereen was geïnformeerd. Bovendien valt het ons op dat veel organisaties en bewoners denken dat in iedere gemeente windmolens en/of zonneweiden moeten worden geplaatst vanwege het adagium dat iedereen zijn steentje moet bijdragen. Om draagvlak te creëren willen sommige gemeenten dat bewoners eigenaar worden van de windmolens. Ook middels sponsoring kan draagvlak worden verkregen. De Coöperatie Windenergie Waterland sponsort bijvoorbeeld verschillende maatschappelijke initiatieven om mensen mee te laten profiteren van de opbrengsten. Deze coöperatie wil meer windmolens oprichten.

De SBW vindt dit geen goede manier voor het maken van goede ruimtelijke afwegingen ten aanzien van het plaatsen van windmolens en zonneweiden. De SBW is van mening dat sommige gebieden zich beter lenen voor duurzame-energieproductie dan andere en dat daarom op een grotere schaal dan gemeentelijk niveau bekeken moet worden waar wat het beste kan gebeuren.

Zoals gezegd vindt de SBW het lokale schaalniveau geen goed vertrekpunt. Wij verwijzen in dit verband naar het advies van de PARK (Steven Slabbers) bij de concept Regionale Energiestrategieën Noord-Holland, dd 25 maart 2020, waarin hij o.a. schrijft: 'Per deelgebied zijn conclusies getrokken die op de schaal van het deelgebied heel wel verdedigbaar zijn, maar die aan kracht verliezen zodra men uitzoomt naar het hoger schaalniveau.'

Adviezen College van Rijksadviseurs

Het College van Rijksadviseurs (CRa) heeft in twee adviezen de energietransitie op landelijke schaal benaderd vanuit ruimtelijk oogpunt en vanuit de logica van systemen en in

samenhang met andere maatschappelijke opgaven. Alleen dan zal de energietransitie een succes worden volgens het CRA.

Onze toekomstige energievraag bestaat volgens het CRA uit drie min of meer gelijke delen, te weten: (1) besparingen, (2) duurzame warmte als geothermie, aquathermie en nog te ontwikkelen technieken en (3) elektriciteit die voornamelijk met wind en zon wordt opgewekt. Voorgesteld wordt het grootste deel van de elektriciteit op de Noordzee op te wekken.¹

Het CRA heeft in het Verkenningontwerp Via Parijs haar advies uitgewerkt waar elektriciteit middels wind en zon het beste kan worden opgewekt op het land. Zij adviseert te kiezen voor geconcentreerde windturbine locaties in grootschalige, rationele landschappen waaronder jonge ontginningen, grootschalige zeekeleipolders, grootschalige havengebieden en hoogveenontginningen en op plekken waar het het hardst waait (Wieringermeer, Flevoland, oostzijde van Zeeuwse eilanden, delen van West-Brabant). Daarnaast lenen grootschalige bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden, zeehavens Rotterdam, Noordzeekanaalgebied, Eemshaven en de havens bij Terneuzen en Vlissingen zich het beste voor concentraties van windturbines. Zonne-energie kan het beste zoveel mogelijk decentraal plaatsvinden op gevels en daken van gebouwen. De ruimte langs snelwegen kan ook mogelijkheden bieden. Landbouw- en natuurgronden niet.²

De SBW vindt de CRA-benadering verstandig. Het heeft onder meer een scherp oog voor zowel landschappelijke inpassing als inpassing in de energie-infrastructuur en voor maatschappelijk draagvlak. De SBW mist in de concept-RES NHZ aandacht voor deze adviezen van het CRA.

Kwaliteitsbeeld Noord-Holland 2050

Verder wordt in het concept-RES NHZ voorbijgegaan aan het, in opdracht van de provincie Noord-Holland door landschapsarchitecten in samenwerking met de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (Jandirk Hoekstra), gemaakte Kwaliteitsbeeld Noord-Holland 2050. Daarin staat (evenals in het Cra) dat de energieopwekking middels wind en zon het beste kan worden geconcentreerd. Kleinere opstellingen werken nivellerend op de kwaliteit en beleving van landschappen. Nadrukkelijk wordt geadviseerd niets op te richten in natuurgebieden, weidevogelleefgebieden, cultuurhistorische bijzondere landschappen en niet in gebieden met een hoog risico van verstoring van vogels.

Werkgebied SBW – concept-RES NHZ

Ons werkgebied is de regio Waterland, die wij definiëren als het grondgebied van de gemeenten Edam-Volendam, Beemster, Purmerend, Wormerland, Oostzaan, Landsmeer, Waterland en Landelijk Noord van de gemeente Amsterdam. Dit gebied is nagenoeg volledig bestempeld als natuurgebied of bijzonder provinciaal landschap in de zin van de nieuwe provinciale omgevingsverordening, die dit najaar wordt vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Holland.

¹ Panorama Nederland, College van Rijksadviseurs, 6 december 2018, blz 73.

² Via Parijs, een ontwerpverkenning naar een klimaatneutraal Nederland, College van Rijksadviseurs, september 2019, blz 66-72

De SBW is het eens met de conclusies en aanbeveling van het CRa en beide PARK-en. In zijn algemeenheid betekent dat er in de regio Waterland géén plaats is voor windmolens. Voor zonnecellen is alleen ruimte op al bebouwde locaties maar niet in natuurgebieden en op agrarische grond.

In de concept-RES NHZ worden een aantal (potentiële) locaties/zoekgebieden genoemd. Hieronder volgen onze specifieke opmerkingen ten aanzien van deze locaties.

Het gaat om de locaties:

1. Marken, gemeente Waterland: zon op de Bukdijk;
2. De Nes, gemeente Waterland: wind;
3. Langs A7, A8, A10: wind en/of zon op schermen en in de middenberm;
4. Uitgeefbare grond industrieterrein Oosthuizerweg, gemeente Edam-Volendam: zon;
5. Landelijk gebied ten noorden van de A-10, Landelijk Noord van de gemeente Amsterdam: wind en/of zon (inclusief smalle strook langs A10 specifiek voor wind)
6. Markermeer, gemeente Amsterdam: zon en wind.

Ad 1: Wij vragen ons af in hoeverre zonnepanelen op de Bukdijk verstorend zijn voor vogels vanwege de schitterende effecten. Dit moet worden uitgezocht. Hoe dan ook ligt de locatie midden in Natura2000-gebied. Dit gebied is aangewezen voor vogels.

Ad 2: De Nes ligt in een Natura2000-gebied dat is aangewezen voor vogels. Het grenst direct aan het bijzonder provinciaal landschap. Het plaatsen van windmolens op die plek heeft een nivellerende werking op dit kleinschalige landschap. De weilanden in de directe omgeving maken deel uit van het weidevogelkerngebied. Volgens de Nationale windmolenrisicokaart is het risico voor verstoring van vogels daar het hoogst.³ Vanwege deze redenen zijn wij tegen het plaatsen van nieuwe windmolens in De Nes.

Ad 3: Wij zijn voorstander van zon op geluidschermen en in de middenberm. Het plaatsen van windmolens is niet wenselijk vanwege het hoogste risico voor verstoring van vogels en de ligging van deze snelwegen in of grenzend aan bijzondere cultuurlandschappen en natuurgebieden. Windmolens hebben een nivellerende werking op de kwaliteit en beleving daarvan.

Ad 4: Op dit industrieterrein is geen grond uitgeefbaar. De gemeente Edam-Volendam wilde het industrieterrein uitbreiden, maar de Raad van State oordeelde dat de uitbreiding in strijd is met een goede ruimtelijke ordening (gerechtelijke uitspraak vastgesteld 14 september 2016, Industrieterrein Oosthuizerweg, gemeente Edam-Volendam). De grond die de concept-RES aangeeft is geen onderdeel van het bedrijventerrein, heeft een landbouwbestemming. Het ligt binnen de begrenzing van de Stelling van Amsterdam op grond van kaart 7 bij het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. Zonneweiden zijn niet wenselijk op deze grond.

Ad 5: Het landelijk gebied ten noorden van de A10 betreft voornamelijk landbouwgrond en is volledig bestempeld als bijzonder provinciaal landschap of als Natuurnetwerk

³ https://assets.vogelbescherming.nl/docs/e3b4524d-5cc2-4565-a65e-3226a124837e.pdf?_ga=2.210682582.2124101150.1599723066-1611098068.1598785219

Nederland. Het plaatsen van windmolens en/of zonneweiden is daarom niet wenselijk. Daarenboven zijn windmolens niet wenselijk vanwege het hoogste risico voor verstoring van vogels op grond van de reeds genoemde Nationale windmolenrisicokaart.

Ad 6: Het Markermeer is een Natura2000-gebied, dat is aangewezen voor vogels. Het is dus een natuurgebied waarin windmolens en zonnevelden niet wenselijk zijn. Het plaatsen van windmolens in de voorziene strook heeft daarenboven een nivellerende werking op de kwaliteit en beleving van het daaraan grenzende bijzonder provinciaal landschap. Bovendien is er een zeer hoog risico voor de verstoring van vogels (voetnoot 3).

De Purmer, gemeenten Edam-Volendam en Waterland, is niet in de concept-RES NHZ opgenomen, maar is door verschillende organisaties wel genoemd als zoekgebied voor wind en zon. De SBW is het daar niet mee eens.

De Purmer is een droogmakerij die deel uitmaakt van het cultuurlandschap ten noorden van Amsterdam. Deze droogmakerij ligt midden in het bijzonder provinciaal landschap. Net als de gemeente Waterland vinden wij dat De Purmer ook deel moet uitmaken van dit bijzonder provinciaal landschap. Windmolens in De Purmer zijn van alle kanten goed te zien en hebben een nivellerende werking op de kwaliteit en beleving van de waarden van het omliggende bijzonder provinciaal landschap. Daarom moeten daar geen windmolens worden opgericht. De grond in De Purmer betreft goede landbouwgrond. Daarom moeten daar evenmin zonneweiden worden aangelegd. Volgens de Nationale windmolenrisicokaart is er in De Purmer een relatief hoog risico voor verstoring van vogels.

Conclusie

Het werkgebied van onze stichting omvat vrijwel uitsluitend unieke natuur- en cultuurlandschappen, die voor een groot deel voor landbouw worden gebruikt. Het oprichten van windmolens en zonnevelden heeft een nivellerende werking op zowel de kwaliteit als de beleving daarvan. Volgens de Nationale windmolenrisicokaart van Vogelbescherming Nederland heeft bijna het gehele gebied het hoogste risico voor verstoring van vogels door windmolens. Daarom pleiten wij er voor bovengenoemde adviezen van het CRa en landschapsontwerpers te volgen en alleen zon op gevels, daken, parkeerplaatsen en geluidsschermen langs wegen en dergelijke op te nemen voor ons werkgebied in de RES-NHZ.

Graag lichten wij het bovenstaande toe.

Met vriendelijke groet,
Stichting Behoud Waterland

Rineke Neppelenbroek